

Роль молоді у формуванні довірливих відносин у сфері аграрного бізнесу: сучасні виклики та перспективи

Рижик Маргарита,

здобувач вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент»

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

Анотація: У тезах розглядається значення молоді у розвитку аграрного бізнесу України через формування та реалізацію довірливих відносин. Розглянуто специфіку укладення договорів, роль цифровізації у спрощенні та підвищенні прозорості взаємодії між контрагентами, а також сучасні виклики, з якими стикаються молоді підприємці, включаючи економічні, кадрові, кліматичні та воєнні фактори. Визначено перспективні напрями розвитку галузі, пов'язані з інноваційними та цифровими технологіями, підвищенням компетенцій молоді та державною підтримкою, що сприяють стійкому та конкурентоспроможному функціонуванню агросектору.

Ключові слова: молодь, аграрний бізнес, довірливі відносини, інновації, розвиток.

Аграрний сектор є однією з провідних галузей економіки України, що забезпечує продовольчу безпеку держави та формує значну частину її експортного потенціалу. Ефективність функціонування аграрного бізнесу значною мірою залежить від належної організації довірливих відносин, які регулюють взаємодію між виробниками, постачальниками, орендарями землі та іншими учасниками господарського процесу. Молодь відіграє важливу роль у розвитку аграрного бізнесу, оскільки здатна приносити нові підходи до управління та сприяти підвищенню ефективності виробництва й конкурентоспроможності галузі.

Довірливі відносини є однією з основних форм регулювання господарської діяльності, оскільки саме через договір визначаються права, обов'язки та відповідальність сторін. У сфері аграрного бізнесу договір виступає ключовим інструментом організації виробничого процесу, реалізації продукції, користування землею та залучення матеріально-технічних ресурсів. Загальні засади укладення, зміни та припинення договорів регулюються нормами цивільного законодавства, зокрема положеннями Цивільного кодексу України, які закріплюють принцип свободи договору, рівність сторін та обов'язковість виконання зобов'язань.

Особливістю довірливих відносин у аграрному секторі є їх тісний зв'язок із земельними правовідносинами, сезонністю виробництва та підвищеним рівнем ризиків. Найпоширенішими видами договорів у цій сфері є договори оренди земельних ділянок, поставки сільськогосподарської продукції, зберігання, а

також аграрні розписки як специфічний інструмент забезпечення виконання зобов'язань. Аграрні правовідносини мають комплексний характер, оскільки охоплюють не лише виробничі процеси, а й відносини щодо обігу продукції, матеріально-технічного забезпечення та логістики, що реалізуються переважно через систему договорів між суб'єктами господарювання [1].

Важливою рисою сучасних договірних відносин є їх поступова цифровізація. Використання електронного документообігу та електронного підпису сприяє спрощенню укладення договорів, підвищенню прозорості взаємодії між контрагентами та зменшенню ризиків невиконання зобов'язань. У контексті аграрного бізнесу це дозволяє оперативно реагувати на зміни ринкової кон'юнктури та забезпечувати безперервність господарської діяльності.

Сучасні молоді підприємці розглядаються як стратегічний ресурс для розвитку агросектору. Їхня активна участь у підприємницькій діяльності сприяє впровадженню передових технологій, цифрових інструментів управління та нових організаційних моделей ведення бізнесу, що забезпечує більш ефективне формування та реалізацію договірних відносин. Водночас, як зазначається у дослідженні Хрищевої, процес залучення молоді до аграрного сектору України супроводжується низкою проблем, серед яких - обмежений доступ до земельних ресурсів, фінансових інструментів підтримки, складність започаткування власної справи та недостатній рівень державного стимулювання молодіжного підприємництва [2].

У наукових і професійних дискусіях наголошується на тому, що саме молоді фахівці здатні стати рушійною силою трансформації агропромислового комплексу. Підкреслюється важливість їх активної участі у науково-практичних заходах, професійних об'єднаннях та освітніх програмах, що сприяє формуванню сучасних управлінських і правових компетентностей у сфері агробізнесу [3].

Молоді підприємці аграрного бізнесу в Україні стикаються з багатьма складними проблемами, які охоплюють правові, економічні та соціальні аспекти. Основні з них - обмежений доступ до фінансування, матеріально-технічних засобів та земельних ділянок, що ускладнює реалізацію бізнес-проектів та укладання довгострокових угод. Воєнні ризики та логістичні обмеження створюють додаткову невизначеність і потребують від підприємців швидкого реагування та адаптації до змінних умов. Важливим фактором є також кадровий дефіцит, особливо у сільських регіонах, де бракує технічних і управлінських спеціалістів. Одночасно кліматичні зміни та непередбачувані погодні явища підвищують виробничі ризики, впливають на планування та потребують додаткових заходів для захисту результатів діяльності [4].

Ці різнопланові виклики - воєнні, фінансові, логістичні, кадрові та екологічні - формують складне середовище для молодих підприємців. Для ефективної роботи в таких умовах необхідні управлінські компетенції, стратегічне мислення, правова грамотність та здатність оперативно адаптуватися до нових умов. Застосування сучасних інструментів управління, оцінка ризиків

та раціональне використання ресурсів дозволяє мінімізувати негативні наслідки зовнішніх факторів і забезпечити стабільний розвиток агропідприємства.

Перспективними напрямками розвитку аграрного бізнесу є модернізація інфраструктури, розширення доступу до фінансування та впровадження інноваційних технологій, що підвищує продуктивність і конкурентоспроможність підприємств. Професійні освітні програми, тренінги та участь у професійних спільнотах дозволяють молодим підприємцям підвищувати управлінські та правові компетенції, забезпечуючи більш ефективну організацію договірних відносин і реалізацію бізнес-проектів. Державна підтримка через програми розвитку та стимулювання інвестицій сприяє повнішому розкриттю потенціалу молодих фахівців і створює умови для стабільного та стійкого розвитку агросектору [5].

Отже, молодь є ключовим чинником розвитку аграрного бізнесу України, оскільки її активна участь сприяє впровадженню сучасних технологій, удосконаленню управлінських та правових компетенцій і підвищенню ефективності договірних відносин. Водночас економічні, правові, кліматичні та воєнні виклики вимагають від молодих підприємців гнучкості, стратегічного мислення та здатності оперативно адаптуватися до змінних умов. Системне поєднання державної підтримки, професійного розвитку та застосування інновацій створює сприятливі умови для стабільного, конкурентоспроможного та стійкого розвитку аграрного сектору, відкриваючи перспективи для реалізації потенціалу молодих фахівців і стратегічного зміцнення галузі.

Список використаних джерел:

1. Ganna Korniyenko. Systematics of legal relations in agrobusiness; Г. С. Корнієнко. Класифікація правовідносин у сфері агробізнесу. DOI: <https://doi.org/10.15587/2523-4153.2020.210714>
2. Сучасний стан, проблеми та перспективи залучення молоді до аграрного сектору економіки України з урахуванням європейського досвіду. О. Г. Хріщева. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.90.3.13>
3. IX Міжнародна науково-практична конференція «Роль молоді у розвитку АПК України»: майбутнє агросектору – в надійних руках. <https://nubip.edu.ua/events/ix-mizhnarodna-naukovo-praktychna-konferentsiya-rol-molodi-u-rozvytku-apk-ukrayiny-maybutnye>
4. Інвестиції в агробізнес України: виклики, можливості та пропозиції 2026 року. <https://dia.dp.gov.ua/investicii-v-agrobiznes-ukraini-vikliki-mozhливosti-ta-propozicii-2026-roku/>
5. Олійник, Т., & Сотула, В. (2024). РОЗВИТОК АГРАРНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇХ РІШЕННЯ. *Молодий вчений*, 1 (125), 136-142. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-1-125-11>

Abstract: *The theses consider the role of youth in the development of Ukraine's agricultural business through the formation and implementation of contractual*

relations. The study examines the specifics of contract conclusion, the role of digitalization in simplifying and increasing transparency of interactions between counterparties, as well as the current challenges faced by young entrepreneurs, including economic, personnel, climate, and military factors. Prospective directions for sector development are identified, related to innovative and digital technologies, enhancement of youth competencies, and state support, which contribute to the sustainable and competitive functioning of the agricultural sector.

Keywords: *youth, agricultural business, contractual relations, innovations, development.*

Науковий керівник:

Прогонюк Л.Ю.,

*доцент кафедри публічного управління
та адміністрування і міжнародної
економіки,*

Миколаївський національний аграрний університет

УДК 338.43

Правове забезпечення участі молоді у розвитку аграрного підприємства в Україні

Мачульська Ірина,

здобувач вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент»

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

Анотація: *у роботі досліджено роль молоді у розвитку підприємництва та аграрного сектору України. Проаналізовано основні перешкоди залучення молодого покоління до бізнесу й сільського господарства, а також чинні механізми державної підтримки. Обґрунтовано необхідність удосконалення молодіжної та аграрної політики з урахуванням європейського досвіду.*

Ключові слова: *підприємництво, бізнес, політика, модернізація, господарювання.*

Молодь є найдинамічнішою складовою суспільства, яка оперативно реагує на суспільні трансформації та швидко засвоює їх позитивні аспекти. Саме тому вона володіє значним потенціалом і вищою, порівняно з іншими віковими групами, спроможністю до започаткування та розвитку підприємницької діяльності. Невеликі підприємства, створені молодими людьми, зазвичай відзначаються гнучкістю, мобільністю та здатністю швидко адаптуватися до запитів споживачів, пропонуючи унікальні товари або спеціалізовані послуги для окремих ринкових ніш.